

Henri Johannes (Dik) Harmsen is geboren op 18 november 1903 in Den Bosch. Hij was de zoon van Herman Harmsen en Clara Adeline van Dobben. Zijn vader was artillerie officier. Henri bracht zijn jeugd door in verschillende garnizoensplaatsen en deed in 1922 eindexamen aan de HBS in Leiden.

Dik was actief bij Scouting en werd van de afdeling Leiden van de

NPV. In 1918 werd hij benoemd tot Page van ZKH Prins Hendrik. Een Page was een 1e klas verkenner die de Prins alles moest kunnen vertellen over de stad, personen en Scouting als hij in de stad op bezoek kwam. Dat iemand Page was kon je zien aan de gouden tres om zijn schouder, met daarop een metalen insigne met een 'H' erop. In 1924 was hij vaandrig bij groep 1 Rooddassers van de NPV. Twee jaar later werd hij troepleider en hopman bij deze groep. Lies van den Akker was Akela. Ze trouwden op 15 juli 1930 in Leiden. In november 1929 nam hij afscheid van de groep en werd benoemd tot erehopman.

Hij studeerde na zijn middelbare school medicijnen in Leiden en kreeg op 13 juni 1930 zijn artsdiploma. In zijn studietijd was hij, naast leiding bij groep 1, voortrekker bij de Koning Arthur Stam van groep 2 Van der Werffgroep. De groep werd onderdeel van de Nederlandsche Christelijke Vereeniging van Padvinders (NCVP).

Na zijn afstuderen nam hij als contract-arts dienst in het KNIL en vertrok als aankomend Officier van Gezondheid naar Batavia in Nederlands Indië. Hij werd als eerst aangewezen officier geplaatst op het eiland Alor in de Timor archipel. Hier werden in Kalabahi twee zoons geboren: Herman (1932) en Robert (1933). Van 1934 tot 1937 was hij garnizoensarts in Batavia.

Zijn verlofperiode in 1937 bracht hij in Nederland door en hij verleende als staf-arts diensten tijdens de Wereld Jamboree in Vogelenzang.

Na zijn verlof werd hij geplaatst op de Westkust van Sumatra als eerst aangewezen officier der gezondheid in Padang Pandjang waarbij hij ook belast werd met de dienst voor de volksgezondheid. Hier werd een dochter geboren.

Tijdens de Japanse bezetting werden zijn vrouw en kinderen geïnterneerd. Ze kwamen eerst terecht in het Missiecomplex en de gevangenis in Padang en werden later verplaatst naar

het vrouwenkamp Bangkinang. In het Missiecomplex werd op 28 april hun vierde kind Ernst Jan geboren.

Dik werd krijgsgevangen genomen. Onder uiterst moeilijke omstandigheden behartigde hij de medische belangen van mede krijgsgevangenen, met wie hij na veel omzwervingen, onder andere via Gloegoer, uiteindelijk in Atjeh belandde. In Centraal-Atjeh moest een weg worden aangelegd tussen Takengon en Blang kedjerèn, om voor het Japanse leger, naast de bestaande kustweg langs de Oostkust, nog een verbinding te hebben tussen Noord- en Midden-Sumatra, maar dan door het binnenland. Blang Kedjerèn was het basiskamp, van waaruit de kampen langs de weg werden bevoorrad. De kampen langs de weg werden genoemd naar de afstand in kilometers gerekend vanaf Blang Kedjerèn: kamp 9, kamp 13, kamp 23, kamp 29, kamp 38 (op ruim 2000 m hoogte). Met de aanleg werd begonnen op 1 januari 1944 met behulp van romusha's. Op 16 maart 1944 begonnen de krijgsgevangenen. De weg was op 20 juli 1944 gereed. Van hier gingen de krijgsgevangenen op 10 oktober naar Soengei Sengkol en 16 dagen later door naar Pakan Baroe om te gaan werken aan de Sumatra-spoorweg.

Deze spoorweg moest een spoorverbinding geven tussen Noord-Sumatra (Medan) en Midden-Sumatra (Padang), nodig voor de Japanse oorlogvoering. De spoorlijn verbond Pakan Baroe (aan de noordzijde) met Moearo (aan de zuidzijde) en werd ongeveer 220 km lang. Het werk aan de spoorweg begon op 24 mei 1944. De Pakan Baroe-spoorweg was korter dan de Birmaspoorweg, de bekendste 'dodenspoorlijn', maar het aantal slachtoffers was veel hoger. De capitulatie van Japan op 15 augustus hielden de Japanners destijds voor de dwangarbeiders verborgen. In plaats daarvan werd, op 15 augustus 1945, tussen kamp 10 en 11 de Pakan Baroe spoorweg ceremonieel geopend. Een ceremonie met officiële toespraken, fanatiek banzai-geroep en het slaan van een goudkleurig klinknagel. De dwangarbeiders aan de Pakan Baroe spoorweg moeten hierna nog dagen doorwerken tot de gehele lijn voltooid was. Pas rond 24 augustus 1945, toen de lijn voltooid was, werd hen verteld dat de oorlog voorbij was.

Na de bevrijding werd hij kort herenigd met zijn vrouw en kinderen die allemaal de oorlog overleefd hadden. Toen zij naar Nederland vertrokken voor herstel, bleef Harmsen achter. Hij werd naar Pontianak in West Borneo gezonden, waar hij als residentie-arts samen met acht jongere artsen de volksgezondheid oppakte. In 1947 zag hij zijn vrouw weer terug en ze werden gerepatrieerd naar Nederland met de Volendam.

Hij keerde na verlof terug naar Indië en in september 1949, na de soevereiniteitsoverdracht en zijn ontslag uit het KNIL, keerde hij terug naar Nederland. Hij werkte tot aan zijn pensioen bij de GG & GD in Amsterdam.

Dik overleed op 28 juni 1983 in Leiderdorp.

Meer informatie

Ned Tijdschr Geneeskd. 1980;124:1086-7 H.G. Harmsen 50 jaar arts

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 4, 1918, no. 42, 1918 » 1918-08 - Pag. 27 | Delpher](#)

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 10, 1924, no. 4, 16-02-1924 » 16 feb 1924 - Pag. 19 | Delpher](#)

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 12, 1926, no. 7, 1926 » 1926-07 - Pag. 37 | Delpher](#)

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 13, 1927, no. 11, 1927 » 1927-11 - Pag. 38 | Delpher](#)

[Huwelijk Herman Harmsen & Henri Jean van den Akker & Clara Adeline van Dobben & Willemine Gesine du Celliée Muller & Johanna Elize van den Akker & Henri Johannes Harmsen op 15 juli 1930 te Leiden » Open Archieven](#)

[Naamlijst Atjeh Party \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[BLANG KEDJEREN \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[MEDAN \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Registratie Henri Johannes Harmsen & Johanna Elize van den Akker & Herman Harmsen & Robert Harmsen in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[NRC Handelsblad » 20 jan 1978 - Art. 115 | Delpher](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 15, 1931, no 3, 1931 » 1931-03 - Pag. 8 | Delpher](#)

[NRC Handelsblad » 01 jul 1983 - Art. 100 | Delpher](#)

[De Nederlandsche Christelijke Vereeniging van Padvinders - Scoutpedia.nl](#)

[Registratie \(in het jaar 1947\) » Open Archieven](#)

Foto: Dik Harmsen bij zijn benoeming als Page van Z.K.H. Prins Hendrik, Scoutingmuseum Baarn

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.